

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przy współpracy Instytutu Chemicznej Przeróbki Węgla w Zabrzu 6 maja 2013 zorganizował kolejne już 59 spotkanie Forum „Energia- Efekt –Środowisko”.

Polską Izbę Ekologii na Forum reprezentował Grzegorz Pasieka – Prezes Zarządu PIE.

Energetyka przyszłości

Kolejne, a jednak inne - bo pierwsze w nowej formule wyjazdowej, którą Fundusz zamierza realizować także w innych – poza Śląskiem – regionach Polski. Ta konferencja odbyła się w Zabrzu. Wzięło w niej udział około 80 osób, co już świadczy o tym jak ważny jest ten temat. Wśród uczestników spotkania znaleźli się – między innymi – **Mirosław Sekuła**, Marszałek Województwa Śląskiego; **Barbara Koszułap**, zastępca prezesa Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, przedstawiciele Ministerstwa Gospodarki, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, świata nauki (Politechniki Śląskiej, Politechniki Krakowskiej, Głównego Instytutu Górnictwa, Instytutu Inżynierii Chemicznej PAN), izb gospodarczych, agencji energetycznych oraz przedsiębiorcy i menedżerowie reprezentujący zainteresowane tym tematem branże gospodarki.

Ważnym akcentem 59 edycji Forum było także wręczenie Nagrody: „Diament Instytutu Chemicznej Przeróbki Węgla im. prof. Henryka Zielińskiego” - **Mirosławowi Sekule** Marszałkowi Województwa Śląskiego. W uzasadnieniu przyznania Nagrody jej Kapituła podkreśliła, że autorytet Pana Marszałka oraz szeroki obszar działania przyczyniają się do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy technologicznej a przez to sprzyjają rozwojowi regionu śląskiego. Mirosław Sekuła, przed podjęciem działalności publicznej, kilkanaście lat pracował w Instytucie Chemicznej Przeróbki Węgla.

Uczestnicy 59 spotkania Forum mieli także możliwość zapoznania się z częścią technologiczną Centrum Czystych Technologii Węglowych (CCTW), które powstało w Instytucie. Przed wizytowaniem CCTW uczczono minutą ciszy pamięć zmarłego dwa dni wcześniej **Jerzego Jurczyka**, projektanta Centrum.

Dyskusję nad projektem priorytetowego programu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ***Efektywne wykorzystanie energii*** poprzedziła prezentacja autorstwa **Urszuli Zajac**, p.o. dyrektora Departamentu Przedsięwzięć Przemysłowych NFOŚiGW : ***Konsultacja zmian dla Programu Priorytetowego NFOŚiGW „Czysty Przemysł”***. Przedstawiono w niej założenia planowanego projektu, czyli wspierania inwestycji prowadzących do ograniczania oddziaływania na środowisko poprzez :

- zmniejszanie zużycia surowców pierwotnych, w tym również wody;
- wzrostu efektywności energetycznej przedsiębiorstw.

Celem i efektem takich działań powinien być czysty, autonomiczny, innowacyjny przemysł .

Założenia Programu sprowadzają się do zasady 4 x „Z” , to znaczy :

1. **Zmniejszenia** zużycia surowców pierwotnych
2. **Zwiększenia** efektywności energetycznej
3. **Zapobiegania** szkodliwym emisjom do atmosfery
4. **Zagospodarowania** energetycznego osadów ściekowych i odpadów

Służyć temu mają – między innymi – podniesienie sprawności procesu produkcyjnego, zastąpienie surowca pierwotnego – surowcem wtórnym, technologie racjonalizacji zużycia energii i ciepła, modernizacja procesów przemysłowych, wdrażanie systemów zarządzania energią, wyposażenie instalacji spalania paliw w urządzenia służące ograniczaniu emisji

zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, modernizacja istniejących instalacji spalania paliw w kierunku osiągnięcia najlepszych dostępnych technik (BAT).

Prelegentka przedstawiła także warunki dofinansowania przez Fundusz konkretnych projektów. I tak – w przypadku inwestycji służących zmniejszeniu zużycia surowców pierwotnych lub zwiększaniu efektywności energetycznej - pożyczka wynieść może do 75% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia. Gdy idzie zaś o zapobieganie lub ograniczanie szkodliwych emisji do atmosfery albo zagospodarowanie energetyczne osadów ściekowych lub odpadów - możliwa jest dotacja do 25% a pożyczka do 75% kosztów kwalifikowanych danego zadania.

W bloku tematycznym **Energetyka zawodowa vs energetyka rozproszona** uczestnicy Forum wysłuchali dwóch wystąpień. Jako pierwszy głos zabrał **Stanisław Tokarski**, prezes Zarządu, dyrektor generalny TAURON Wytwarzanie S.A. W referacie **Energetyka systemowa konkurencyjna, dochodowa i mniej emisyjna warunkiem rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE) i energetyki rozproszonej** na wstępie przybliżył zebranym kontekst europejski tego jakże ważnego zagadnienia, czyli najbardziej istotne działania związane z wdrażaniem polityki klimatycznej obowiązującej w Unii Europejskiej. Omówił unijne dyrektywy oraz projekty w tym zakresie, poczynwszy od 1996 roku, to jest :

- dyrektywę 96/92/WE dotyczącą wspólnych zasad dla rynku wewnętrznego energii elektrycznej;

- dyrektywę 2003/87/WE ustanawiającą unijny system handlu emisjami.

Następnie przypomniał rok 2007, kiedy to powstał projekt polityki energetycznej Unii Europejskiej, tzw. 3x 20 proc., w tym redukcji emisji gazów cieplarnianych (GC) oraz rok 2008, gdy tzw. Pakiet Klimatyczno-Energetyczny, zakładający projekty prawne niejako wymuszające redukcję emisji CO₂ i rozwój OZE stał się faktem.

Rok 2011 - to opracowanie Roadmap 2050 i EnergyRoadmap 2050, czyli propozycji celów redukcji emisji gazów cieplarnianych do roku 2050.

W bieżącym roku powstała ZIELONA KSIĘGA - zawierająca postulaty długoterminowych celów redukcji emisji gazów cieplarnianych. „Księga” odwołuje się do zapisów Mapy Drogowej 2050 i Energetycznej Mapy Drogowej 2050 jako obowiązujących dokumentów. Warto jednak nadmienić, że obie „mapy” zostały zawetowane przez Polskę i nie mają w naszym kraju wiążącej mocy prawnej.

2013 rok przyniósł także Komunikat Komisji Europejskiej w sprawie przyszłości CCS w Europie. Wnioski zapisane w Komunikacie stanowią – między innymi - że **paliwa kopalne** pozostaną w światowym i europejskim koszyku energetycznym, zaś CCS stanowić będzie jedną z **głównych technologii** mogących przyczynić się do zmniejszenia emisji CO₂ w sektorze energetycznym. Konieczne będzie jednak zwiększenie wysiłków na realizację projektów, które już otrzymały wsparcie finansowe ze środków UE oraz wzmocnienie inwestycji w działania demonstracyjne w dziedzinie CCS w celu sprawdzenia wykonalności wdrożenia i budowy infrastruktury związanej z CO₂.

Stanisław Tokarski przedstawił także aktualną sytuację w Krajowym Systemie Energetycznym w 2012 roku w kontekście produkcji energii elektrycznej w podziale na rodzaje elektrowni oraz moc osiągalną jednostek ze względu na zużywane paliwo.

W podsumowaniu swojego wystąpienia zaprezentował uwarunkowania sektora wytwarzania energii wynikające z polityki Unii Europejskiej i Polski. Podkreślił, że **obecna polityka unijna w tym zakresie wymaga zmian a jako priorytetowe należy traktować działania mające na celu podwyższenie efektywności energetycznej gospodarki połączone z**

dążeniem do zmniejszania kosztów zewnętrznych użytkowania energii nawet o 50%. Ważne jest także ograniczenie naszej zależności od importu węgłowodorów z krajów nieustabilizowanych politycznie. Podniósł również kwestię konieczności zwiększenia skuteczności działań służących możliwościom pozyskiwania innowacyjnych technologii. Niezbędny będzie także - jak postulował - jednolity rynek energii w całej Unii Europejskiej.

Priorytetowe działania w krajowej polityce energetycznej powinny przede wszystkim skupić się na ustabilizowaniu sytuacji prawnej, ustalaniu cen energii w kontekście ryzyka inwestycyjnego, ustawy o OZE (sytuacji na rynku certyfikatów), zasady rezerwacji generacji nieciągłej.

Kolejny prelegent prof. dr hab.inż. **Jan Popczyk** z Politechniki Śląskiej swoje wystąpienie rozpoczął od omówienia aktualnej polskiej sytuacji energetycznej. Dzisiaj cała krajowa energetyka sprzedaje swoje produkty, to jest energię elektryczną, ciepło, paliwa (na potrzeby energii elektrycznej, ciepła oraz transportu) praktycznie wyłącznie na rynku wewnętrznym. Roczna wartość tych transakcji, z uwzględnieniem kosztów, wynosi 175 mld PLN (w tym akcyza : 40 mld PLN).

Polska importuje również paliwa . I tak roczne wyptywy środków na paliwa z importu (węgiel, ropa naftowa, gaz) to około 70 mld PLN.

Kolejną poruszoną w wystąpieniu kwestią była analiza przyczyn spadku wartości giełdowej polskich firm energetycznych po ich wejściu na parkiet GPW.

Jan Popczyk postawił tezę, że energetyka staje się obecnie najważniejszym „boiskiem gry między starym i nowym” w kolejnym procesie układania świata. Proces ten został wyzwolony przez kryzys zaufania do korporacji ratingowych, bankowych, energetycznych oraz do polityków. Konsekwencją jest potrzeba przebudowy energetyki, wręcz w wymiarze cywilizacyjnym. Proces ten musi jednak gwarantować bezpieczeństwo energetyczne w realiach ekonomicznych, połączone z troską o środowisko.

Już dziś potrzebne są, oprócz dyskusji, konkretne działania skoncentrowane na nowych technologiach i produktach rynkowych oraz na modelach biznesowych, w których odchodzi się od podejścia produktowego na rzecz prosumenckich łańcuchów wartości.

Interesującym i ważnym fragmentem wystąpienia było omówienie dostępnych technologii, właściwych dla Polski w perspektywie czasowej do roku 2050:

- technologii węglowych, określonych jako pomostowe;
- technologii OZE, określonych jako rozwojowe;
- technologii gazowych, określonych jako ubezpieczające rynek;
- technologii jądrowych, które – jak uważa prelegent – nie zaistnieją na polskim rynku energii.

Podkreślił również, że Polska nie ma szans na zablokowanie dokonującej się na świecie rewolucji energetycznej. Na rozwiązania połowiczne jest już stanowczo za późno. Konieczne jest więc przeprowadzenie w latach 2014 – 2020 II reformy energetyki, w czym może pomóc mechanizm ESCO.

